

กลุ่มงานโภชนศาสตร์
โรงพยาบาลแก้งคร้อ

อาหารแลกเปลี่ยนสำหรับ ผู้ป่วยโรคเบาหวาน

เบาหวาน

คือภาวะที่ร่างกายมีระดับน้ำตาลในเลือดสูงกว่าปกติ (FBS > 126) จนตับอ่อนไม่สามารถหลั่งอินซูลินได้เพียงพอหรืออินซูลินที่หลั่งออกมาไม่ดี

ภาวะแทรกซ้อน

- ตา
- ไต
- เท้า
- หลอดเลือด

อาการของโรคเบาหวาน

1. เห็นแสงวูบวาบ
2. แผลหายช้า
3. ชาปลายมือปลายเท้า
4. ปัสสาวะเวลากลางดึก
5. อารมณ์ฉุนเฉียว
6. หิวข้าวบ่อย
7. หิวน้ำบ่อย
8. ปัสสาวะบ่อย
9. ผิวแห้งและคัน
10. น้ำหนักลด

กลุ่มเสี่ยง

1. ผู้ที่มีอายุ 35 ปีขึ้นไป และมีญาติพี่น้องเป็นเบาหวาน
2. พนักงานออฟฟิศ รับประทานอาหารไม่ตรงเวลา
3. คนอ้วนลงพุง กินแล้วนอน
4. คนที่ขยับเขยื้อนตัวน้อย ไม่ออกกำลังกาย

อาหารแลกเปลี่ยน หมวดที่ 1

นม : ต้มมันวันละ 1 แก้ว นมจืด พว่องมันเนย ขาดมันเนย และไขมัน 0 % หลีกเลี่ยงการดื่มนมรสหวาน (ระดับน้ำตาลในเลือดสูงไม่พอแล้ว จะทำให้ไขมันสูงตามมาด้วย) หลีกเลี่ยงน้ำสมุนไพรที่โฆษณาตามวิทยุหรือโทรทัศน์ งดเครื่องดื่มที่มีคาเฟอีน เครื่องดื่มรสหวาน หากลดหรืองดไม่ได้ แนะนำเป็นกาแฟดำแทน

อาหารแลกเปลี่ยน หมวดที่ 2

ข้าว/แป้ง : สำหรับผู้ป่วยเบาหวานข้าวที่เหมาะสมที่สุดและหาทานได้ง่าย ควรจะเป็นข้าวเจ้า หากมีข้าวกล้อง และข้าวไรซ์เบอร์รี่ ก็สามารถรับประทานได้ ควรลดหรืองดการบริโภคข้าวเหนียว และควรทานให้พอดีกับร่างกายต้องการ เช่น

- กิจกรรมน้อย : 1 - 1.5 ทัพพี/มื้อ
- กิจกรรมปานกลาง : 1.5 - 2 ทัพพี/มื้อ
- กิจกรรมหนัก : 2.5 - 3 ทัพพี/มื้อ

อาหารแลกเปลี่ยน หมวดที่ 3

ผัก ก. เป็นผักที่ให้พลังงานต่ำ ทานได้ไม่ต้องจำกัดปริมาณ ได้แก่ ผักกาดขาว ผักกะหล่ำปลี ผักบุ้ง ผักกวางตุ้ง แดงกวา แดงร้าน บวบเหลี่ยม ฟักเขียว ใบกะเพรา ผักชี น้ำเต้า หัวปลี หัวไชเท้า สายบัว ต้นหอม ถั่ว

ผัก ข. เป็นผักที่ให้พลังงาน ควรทาน 1 กำมือหรือ 1 ทัพพี ตักข้าว/มื้อ ได้แก่ ฟักทอง แครอท กระจับปี่ กระจับเตา สะเดา ขี้เหล็ก เห็ด หน่อไม้ ดอกแคบ้าน - ป่า ผักคะน้า ถั่วฝักยาว ผักหวาน หัวผักกาด มะระ มะรุม ยอดชะอม

อาหารแลกเปลี่ยน หมวดที่ 4

ผลไม้ : ทานได้แต่จำกัดปริมาณ ไม่เกินมื้อละ 3 ส่วน เช่น

1. ลองกอง องุ่น เงาะ ลิ้นจี่ มังคุด : 1 กำมือ / มื้อ
  2. แอปเปิ้ล ฝรั่ง แก้วมังกร สาลี่ : 1/2 ลูก / มื้อ
  3. มะละกอสุก สับปะรด แตงโม แตงไทย : 6 - 8 ชิ้นคำ / มื้อ
- ผลไม้ที่ควรงด : ทูเรียน ละมุด ลำไย ขนุน หน่อกล้วย ผลไม้ดอง เชื่อม และผลไม้กระป๋อง

อาหารแลกเปลี่ยน หมวดที่ 5

เนื้อสัตว์ : เน้นทานอาหารไขมันต่ำ ได้แก่ เนื้อปลา ออกไก่ ไช้ขาว หมูเนื้อแดง นานๆ ทานที และควรหลีกเลี่ยงเนื้อวันหนังหมู หนังเป็ด และหนังไก่ เพราะเป็นเนื้อสัตว์ที่มีไขมันสูงที่สุด ย่อยยาก งด อาหารหมักดอง อาหารตากแห้ง และอาหารสำเร็จรูป

อาหารแลกเปลี่ยน หมวดที่ 6

ไขมัน : ทานน้ำมันได้ไม่เกินวันละ 6 ช้อนชา หลีกเลี่ยงอาหารผัด - ทอด